

ORANJEBOOMEN IN FLORIDA.

Het schiereiland *Florida*, tusschen de golf van Mexiko en den Atlantischen Oceaen, grenst zuidwaarts aan de keerkringen en heeft alzoo een warm en, door zijne ligging tusschen twee zeeën, te gelijk eenigszins vochtig klimaat. De oranjeboom tiert er zoo welig, dat hij uitgestrekte bosschen vormt en, naar het gevoelen van velen, daar geheel in het wild voorkomt, ofschoon het historisch wel bewezen is, dat hij vroeger aldaar van elders ingevoerd is. Nadat echter de plantaadjes der eerste kolonisten vervallen waren, heeft de boom zich in het wild vermenigvuldigd tot groote bosschen, welke de inheemsche vegetatie daar geheel en al verdrongen hebben.

De groote geschiktheid van lucht en grond hier voor dit gewas is alzoo genoegzaam gebleken, en men begrijpt, dat, nu de teelt van dit gewas, na langdurige verwaarlozing, weder opgevat is, het niet te verwonderen is, dat zij uitnemend wèl gelukt.

Men heeft hier twee verscheidenheden van wilde oranjeboomen: eene met zure en eene met bittere vruchten, beide voor den verkoop ongeschikt, maar krachtige boomen vormend, zoodat een geheel zoodanig oranjebosch, met bloesems of rijpende vruchten beladen, een allerprachtigst gezicht oplevert.

De teelt der oranjeboomen met zoete vruchten (Sina's appelen) klimt op tot de invoering door de Spanjaarden in het begin der 16^e eeuw, te St. Augustin. Langen tijd was dit bijna de eenige bron van bestaan der ingezetenen; maar, niettegenstaande de zuidelijke ligging van Florida; zijn door eene geheel buitengewone vorst, in Februari 1835, alle de oranjeboomen tot op den wortel toe doodgevroren, te-

gelijk met eene menigte andere buitenlandsche boomsoorten. De groote veranderlijkheid van het klimaat in Amerika is alzoo in het oogvallend; want deze vorst heerschte nog tot op 29° N. breedte, overeenkomende met de ligging van beneden-Egypte. Op nieuw geplant leden de oranjeboomen van een insekt (*Coccus Hesperidum*); maar sedert een twaalfstal jaren bloeit de oranjeteelt weder meer dan ooit, niettegenstaande de geringe zorg die daaraan besteed wordt. De zoete soorten worden geënt op uit het wild gezochte of daartoe aangekochte stammetjes. Te St. Augustin heeft men reusachtige stammen, die, gemiddeld elk 6 000 tot 8 000 vruchten jaarlijks opleveren. REED, een grondeigenaar te St. John's river, zamelde, in 1867, 12 000 vruchten op 3 boomen in, namelijk 3 200 op éénen, 3 300 op een anderen en 5 500 op den derden stam. Men zegt zelfs, dat er enkele boomen zijn, die, slechts 3 jaren na de enting, tot 1000 appelen in éénen oogst gegeven hebben. Door elkander kan men echter rekenen, dat in eene wél onderhouden plantaadje, 10 jaren oud, elke boom 2000 vruchten in het jaar oplevert. Als men nu eene plantaadje heeft van 10 acres (4½ bunder) zoude deze jaarlijks een millioen vruchten kunnen opleveren, die, verkocht tegen 25 dollars de 1000, eene bruto opbrengst zouden geven van 25 000 dollars. De genoemde prijs van 25 dollars was die te Jacksonville in 1868. Soms zelfs loopt die prijs nog hooger, daar de Sina's appelen van Florida uitmuntend van hoedanigheid zijn.

Ten slotte maakt NAUDIN, aan wien wij deze berichten uit de *Revue horticole* 1869, p. 190—191 ontleenen, nog de opmerking, dat in Europa de oranjeboomen nog met voordeel gekweekt worden op 43° breedte, en dat het, zoo men de hooge bergstreken uitzondert, in Europa nooit vriest zuidelijker dan 38°; maar dat men in Amerika nog 10° lager moet afdalen om dezelfde zekerheid tegen de vorst te mogen aannemen. Daarenboven wordt in Europa nog de citroenboom gekweekt, die veel gevoeliger is voor de koude en daarom in Noord-Amerika niet voorkomt.